

Projekts tiek īstenots Eiropas Kopienas EQUAL programmas ietvaros, kuras ieviešanu Latvijā nodrošina Labklājības ministrija

PROFESIJU SEGREGĀCIJAS CĒĻONU MAZINĀŠANA

Profesiju segregācija atspoguļo kopējos stereotipus

- Valdošie stereotipi:
 - Tehniskās nozares tiek uzskatītas par “vīrišķīgām”
 - Profesionālā darbība tiek uzskatīta par vīrišķīgu
 - Sievietēm jāspēj fiziski rūpēties par bērniem

Sievietes tehniskajās jomās

- Koncentrējas “sieviešu” profesijās:
 - Grāmatvedība
 - Menedžments
 - Tirdzniecība
 - Ofisa darbinieki
- Inženierzinātnēs sieviešu proporcija atkarīga no stereotipizētā priekšstata par nozares “vīrišķību”
 - Jo “vīrišķīgāka” nozare, jo mazāk sieviešu starp inženieriem (piem., mašīnbūvē un metālapstrādē – vismazāk)

Stereotipi nostiprinās līdz 8.klasei

- Vienādi uzskati par profesiju sievišķīgumu/vīrišķīgumu:
 - 8.klasē
 - 11.klasē
 - Pieaugušo vidū

Stereotipi par profesijām

■ Vīrišķīgās profesijas:

- Celtnieks
- Šoferis
- Mehāniķis
- Elektriķis
- Mašīnbūves darbinieks
- Militārists
- Policists
- Mehāniķis

■ Sievišķīgās profesijas:

- Friziere
- Skolotāja
- Medmāsa
- Šuvēja
- Sekretāre

Skolas aktīvi piedalās stereotipu veidošanā

- Grāmatu noformējums fizikā, ķīmijā un informātikā uzsver nozaru “vīrišķīgumu”
 - 90% šo grāmatu ilustrācijās attēloti vīrieši
 - 97% vadošajās lomās attēloti vīrieši
 - Sievietes grāmatu ilustrācijās veic asistējošas lomas
 - Sievietes ilustrācijās – emocionālas, vīrieši – profesionāli
- Skolotāji mācību procesā īsteno stereotipus praksē
- Skolotāju uzskati – izteikti stereotipizēti

Ilustrācijas: zēni/vīrieši

- Vīrieši tiek attēloti:
 - Profesionāli, nopietni
 - Manipulējot ar sarežģītām ierīcēm

8.47. att. Viļņu vannā ievietoto svārstību avotu radītos viļņus var novērot, laižot ūdenim cauri gaismu un attēlu projicējot uz ekrāna. Tā labi novērojama gan viļņu interference, gan citas parādības.

Ilustrācijas: meitenes/sievietes

9.38. att. Pievienojot ūdenim ziepes, ziepju molekulas pārklāj ūdens virsmu vienmērīgā slānī. Virsmas slānis kļūst elastīgāks, tādēļ ir iespējams stieples kontūru pārklāt ar plānu plēvīti.

- Meitenes attēlotas
 - Vienkāršākās darbībās
 - emocionālākas

Vīrieši un sievietes izvēlas profesijas saskaņā ar dzimumstereotipiem

- Sievietes izvēlas profesijas, kurās:
 - Ir “darbs ar cilvēkiem”
 - Ir iespējams savienot darbu ar ģimenes dzīvi
 - Prasa augstāku formālo izglītību
- Vīrieši izvēlas profesijas, kuras:
 - Īsteno sabiedrības gaidas par “vīrišķību”
 - Ļauj iegūt lielākus līdzekļus “uz rokas”
 - Prasa zemāku formālo izglītību

Mazie uzņēmumi sievietēm ir nepievilcīgi

- iespējamās “aplokšņu algas”
 - Piem., metālapstrādes jomā ap 40% darbinieku oficiāli balansē uz nabadzības robežas
- Mazākas iespējas savienot darbu ar ģimenes dzīvi

Izteikti “vīrišķīgās” profesijas ir vīriešiem neizdevīgas

- Zema oficiālā alga:
 - Vidējās profesionālās kvalifikācijas grupai
 - Mehāniķi
 - Santehniķi
 - Virpotāji
 - Tehniķi utml.

Rekomendācijas (1)

- Skolās jāsamazina dzimumstereotipu atražošana:
 - Jāpārskata mācību grāmatu saturs
 - Jāizglīto skolotāji (sevišķi pamatskolā) par dzimumu līdztiesības jautājumiem
 - Zēni jāmotivē izglītības iegūšanai
 - Jānovērš dzimumsegregācija vairākos priekšmetos

Rekomendācijas (2)

- Sociālās kampaņas:
 - Bioloģizētu dzimumstereotipu mazināšanai
 - Darbinieku atlasei pēc spējām, nevis dzimuma
- Rīcībpolitika, kas veicinātu nodokļu “apzinīgumu” mazajos uzņēmumos

Paldies par uzmanību!

Klāvs Sedlenieks

e-pasts: ksedleni@parks.lv

**EQUAL projekts “Profesiju segregācijas
cēloņu mazināšana”**

e-pasts: ilze-equal@lsif.lv

tālr.: 7243129, 26557329